NEEDS ANALYSIS

AUTOMOTIVE LANGUAGE TRAINING

Seznam použitých zkratek:

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

SOŠ – Střední odborná škola

SOU – Střední odborné učiliště

NUOV – Národní ústav odborného vzdělávání

ÚIV – Ustav pro informace ve vzdělávání

Obsah:

1. Úvod 3
2. Situace ve výuce cizích jazyků na SOU a SOŠ v automobilovém průmyslu: 4
2.1. Zájem o strojírenské a automobilové profese 6
3. Trh práce: 7
3.1. Požadavky zaměstnavatelů 7
3.2. Kompetence požadované zaměstnavateli podle personálních agentur: 8
3.3. Názory úřadů práce na uplatnitelnost absolventů 10
3.3.1. Kompetence požadované zaměstnavateli podle pracovníků úřadů práce 10
3.4. Reflexe samotných absolventů v oboru 12
4. Znalost jazyků v evropském kontextu 15
5. Nezaměstnanost v automobilovém sektoru: 15
5.1. Míra nezaměstnanosti absolventů podle oborů vzdělání 16
6. Závěr 19

1. Úvod

Předkládaná analýza si klade za cíl **zmapovat kvalitu výuky odborných jazyků** na středních odborných školách zakončených maturitní zkouškou a na středních odborných učilištích zakončených výučním listem a zároveň poukázat na nutnost zlepšení kvality výuky odborných cizích jazyků ve středním odborném vzdělávacím sektoru a nezbytnost jejich využití v pracovním životě absolventů.

Strojírenský a automobilový průmysl dnes tvoří **páteř české ekonomiky**. V České republice existují desítky škol zaměřených na automobilový průmysl.[1] Automobilový průmysl v České republice zaměstnává zhruba 130 tisíc zaměstnanců.[2] Souhrnné tržby finálních výrobců, dodavatelů a dalších firem zapojených do činnosti Sdružení automobilového průmyslu v roce 2008 dosáhly 604,1 mld.. **Podíl** objemu výroby **automobilového průmyslu** tak v roce 2008 představoval **19 %** celkových tržeb z průmyslové výroby vykázaných za Českou republiku.[3] Významné **zahraniční investice** do českého automobilového průmyslu umožnily modernizaci a rozšíření výroby mnoha firem. V souvislosti s tím se mění také **nároky na kvalitu a znalosti absolventů** středních odborných škol se zaměřením na automobilové profese. Jednou z hlavních klíčových kompetencí ovlivňujících budoucí profesní a kariérní růst je **znalost cizího jazyka na odborné úrovni**.

Statistika počtu pracovníků ve firmách sdružených Automobilového průmyslu ČR:

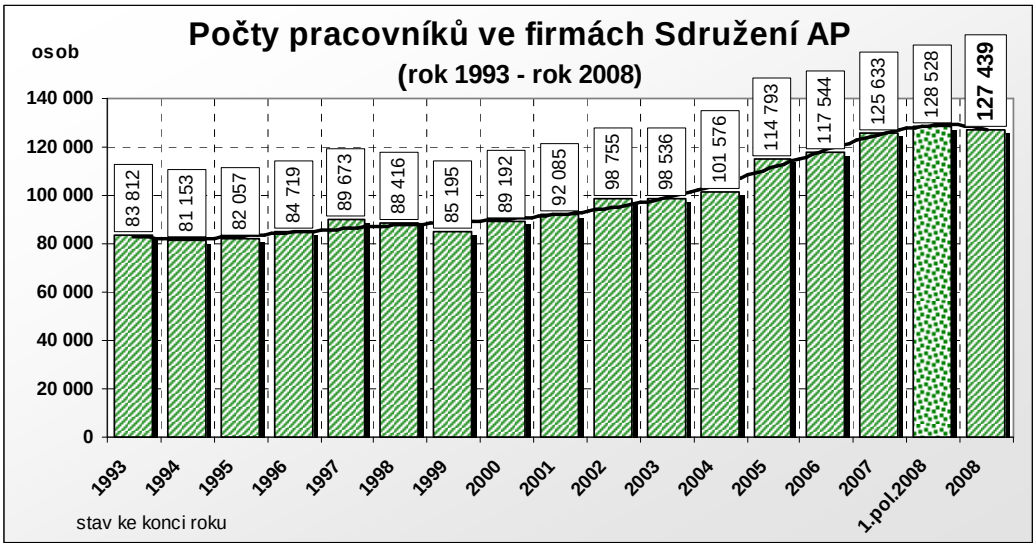

Údaje za rok 2007 přepočteny na stav členské základny Sdružení AP v roce 2008.

Zdroj: http://www.autosap.cz/sfiles/TI18-1-2009.DOC, staženo 5.2.2011.

---

[1] Mezi automobilové profese řadíme velkou část oborů **sekundárního sektoru**: Mechanik elektronik, Mechanik seřizovač, Mechanik strojů a zařízení, Nástrojář, Zámečník, Automechanik, Obráběč kovů, Klempíř – strojírenská výroba, Autoelektrikář, Lakýrník, Strojně montážní práce – automontážní práce, Strojní mechanik, Mechanik opravář motorových vozidel, Provozní technik, Dopravní prostředky, Provoz a ekonomika dopravy, Dopravní provoz
Obory jsou studovány na Středních odborných školách s maturitou a Středních odborných učilištích (dvouleté a tříleté) ukončených výučním listem.
[2] http://www.autanasbavi.cz/bude-o-vas-zajem
[3] http://www.autosap.cz/sfiles/TI06-2010.DOC, staženo 2.2.2011.

Podíl zaměstnanců v automobilovém průmyslu se vzděláním ze středních odborných učilišť a středních odborných škol s maturitou se oproti minulým letům mírně zvyšuje, viz tabulka níže:

Vzdělanostní a věková struktura odvětví (v %):

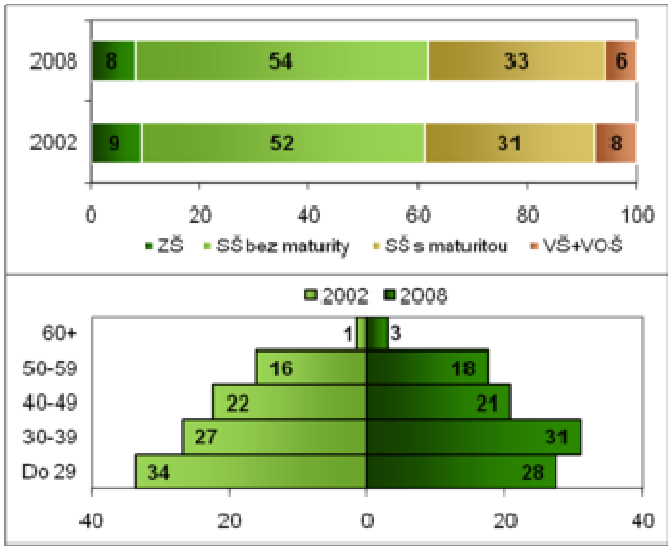

Zdroj: http://budoucnostprofesi.cz/cs/vyvoj-v-odvetvich/automobilovy-prumysl.html, staženo 9.2.2011.

2. Situace ve výuce cizích jazyků na SOU a SOŠ v automobilovém průmyslu

Rámcové vzdělávací programy automobilových oborů (například Mechanik opravář motorových vozidel) řadí mezi klíčové komunikativní kompetence znalost cizích jazyků.

Absolvent školy by měl:

- dosáhnout jazykové způsobilosti potřebné pro **základní komunikaci** v cizojazyčném prostředí nejméně v jednom cizím jazyce;
- dosáhnout **jazykové způsobilosti potřebné pro základní pracovní uplatnění** dle potřeb a charakteru příslušné **odborné kvalifikace** (např. porozumět základní odborné terminologii a základním pracovním pokynům v písemné i ústní formě);
- pochopit výhody znalosti cizích jazyků pro životní i pracovní uplatnění, být **motivováni** k prohlubování svých jazykových dovedností.[4]

Rozsah produktivní slovní zásoby činí přibližně 320 lexikálních jednotek za rok. Z toho obecně **odborná a odborná terminologie tvoří 20 % slovní zásoby za studium**.[5]

[4] MŠMT: Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 23 – 68 –H/01 Mechanik opravář motorových vozidel, str. 9
[5] MŠMT: Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 23 – 68 –H/01 Mechanik opravář motorových vozidel, str. 17.

Žáci v rámci jazykové výuky mají především

- **rozumět přiměřeným souvislým projevům** a krátkým rozhovorům rodilých mluvčích pronášeným zřetelně spisovným jazykem i s obsahem několika snadno odhadnutelných výrazů;
- vhodně používat překladové i jiné slovníky v tištěné i elektronické podobě a umět **přeložit přiměřený text**;
- reagovat **komunikativně** správně v běžných životních situacích a **v jednoduchých pracovních situacích** v rozsahu aktivně osvojených jazykových prostředků, dokázat si vyžádat a podat jednoduchou informaci, sdělit své stanovisko; atd.[6]

Vzdělávání v dalším, druhém, cizím jazyce je pro některé automobilové obory ve středním odborném školství již závazné. V ostatních oborech se také doporučuje zařazovat další cizí jazyk do výuky, ale jeho zařazení je plně v kompetenci školy. Školní vzdělávací programy by měly zohledňovat požadavky zaměstnavatelů a potřeby regionů.

Vzdělávání v dalším cizím jazyce má navazovat na rámcový vzdělávací program a má rozšiřovat osvojené jazykové znalosti a dovednosti.[7] Škola by zároveň měla vytvářet podmínky pro zkvalitňování jazykových znalostí žáků a pro výuku dalších cizích jazyků podle zájmu a schopností žáků. [8]

Podle rámcového vzdělávacího plánu například v oboru Automechanik je časová dotace na výuku cizích jazyků pouze 2 hodiny týdně na jeden jazyk[9].

Délka a forma vzdělávání: 3 roky, denní

Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy	Minimální počet vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání	
	týdenních	celkový
Jazykové vzdělávání - český jazyk - cizí jazyk	 3 6	 96 192
Společenskovědní vzdělávání	3	96
Přírodovědné vzdělávání	4	128
Matematické vzdělávání	5	160
Estetické vzdělávání	2	64
Vzdělávání pro zdraví	3	96
Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích	3	96
Ekonomické vzdělávání	2	64
Stroje a zařízení	5	160
Elektrotechnické zařízení	3	96
Montáže a opravy	42	1 344
Disponibilní hodiny	15	480
Celkem	**96**	**3 072**

Minimální týdenní počet vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících je 29.

[6] Ibid., str. 19.
[7] Ibid., str. 20 - 22.
[8] Ibid., str. 52.
[9] V tabulce je v kolonce „týdenní“ uveden celkový rozsah hodin v týdnu za dobu studia 3 roky. Pro týdenní časovou dotaci je tedy třeba čísla v druhém sloupci tabulky dělit třemi (6/3 = 2 hodiny cizího jazyka týdně).

Zdroj: MŠMT: Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 23 – 68 – H/01 Mechanik opravář motorových vozidel, str. 51.

Vzhledem k časové dotaci škol a délce studia však není příliš reálné, aby výuka odborných pojmů vztahujících se ke studovanému oboru byla širší.

2.1. Zájem o strojírenské a automobilové profese

Ze statistik Ústavu pro informace a vzdělávání vyplývá, že žáci základních škol jeví poměrně **stabilní zájem** o vzdělávání v některých technických oborech na středních školách. Počet studentů přijatých do vybraných technických oborů oproti roku 2008 dokonce mírně stoupl.[10]

Například ke vzdělávání v oboru strojírenství bylo v roce 2010 přijato 3 341 žáků, u oboru mechanik opravář motorových vozidel to bylo 4 354. Na obor autotronik přijaly školy 1274 žáků. Zájem byl rovněž o elektrotechniku (3 865 přijatých) a obor elektrikář (1 227).[11]

Obory Strojírenství a Strojírenská výroba jsou **druhé nejpočetnější obory** mezi zájemci o střední odbornou školu s maturitou, viz graf níže.

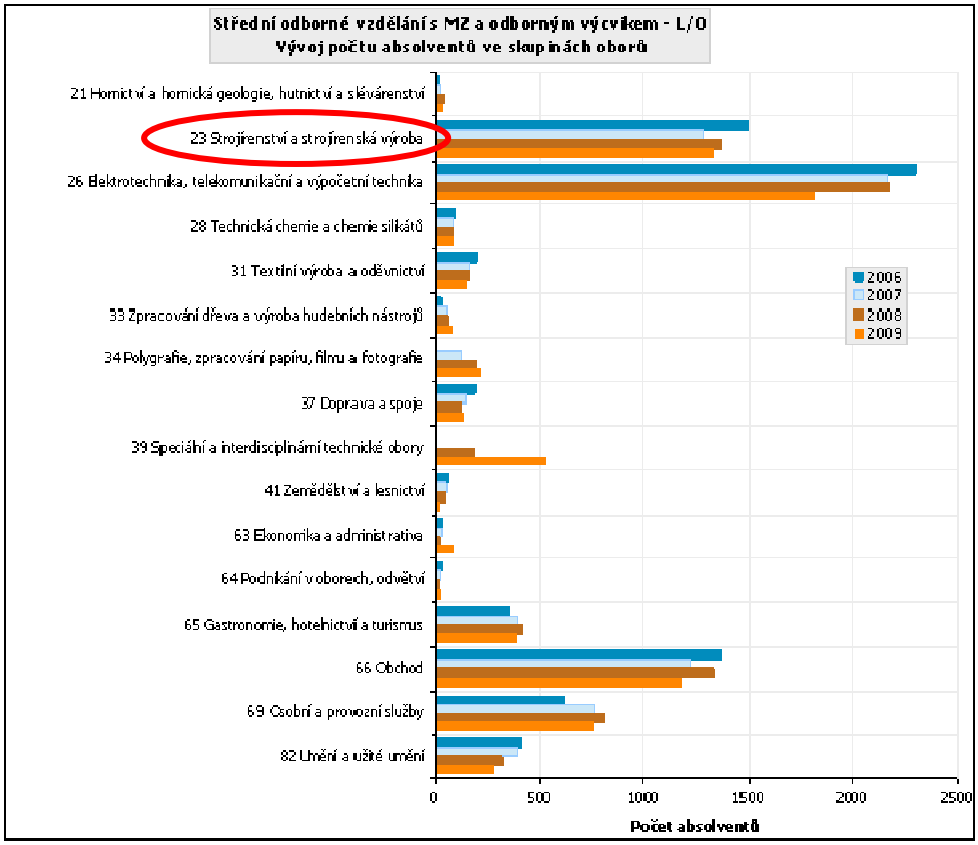

Zdroj:http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.1.08, staženo 5.2.2011.

[10] http://www.autanasbavi.cz/tiskova-zprava/8, staženo 24.1.2011.
[11] http://www.autosap.cz/sfiles/TI28-2009.DOC, staženo 1.2.2011.

3. Trh práce:

Národní ústav odborného vzdělávání dlouhodobě monitoruje požadavky zaměstnavatelů na absolventy středního odborného školství a zároveň kvalitu učebních osnov. Jazykovou vybavenost zaměstnavatelé požadují především u těch profesí, kde je značný předpoklad, že pracovníci s cizím jazykem přijdou do styku, u dělnických povolání je taková pravděpodobnost malá, i když vyloučit zcela nejde. Může jít například o **práci se stroji, kde mohou být některé pokyny v cizím jazyce, či pracovníci mohou být vysíláni na služební cesty a stáže do ciziny.**[12] Zároveň valná většina absolventů škol automobilových profesí nalezne pracovní **uplatnění ve speditérských firmách**, které převáží zboží z a do zahraničí. S postupujícím vývojem technologií se studenti v praxi budou setkávat také s **opravami s využitím softwaru v cizím jazyce** v automobilech zahraničních značek.

Jak ukazuje analýza NOUV, zaměstnavatelé vidí **schopnost komunikace v cizím jazyce jako zcela zásadní** a doporučují, aby se na tuto klíčovou kompetenci zejména střední odborné školy zaměřily v porovnání s jinými klíčovými kompetencemi **nejvíce**. Viz tabulka níže.

Tabulka 3.13: Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit

	SOU	SOŠ	VOŠ	VŠ
Ústní a písemný projev	21,8%	34,5%	28,7%	37,1%
Čtení a porozumění pracovním instrukcím	**32,7%**	23,3%	12,4%	10,9%
Zběhlost v cizích jazycích	19,6%	**50,5%**	**47,6%**	**58,5%**
Práce s čísly při pracovním uplatnění	14,9%	18,9%	10,9%	10,9%
Schopnost rozhodovat se	21,5%	**42,2%**	**40,0%**	**47,3%**
Schopnost řešit problém	**28,4%**	**46,5%**	**40,0%**	**51,3%**
Nést zodpovědnost	**34,2%**	**42,5%**	**38,9%**	**48,0%**
Adaptabilita a flexibilita	22,2%	28,0%	24,4%	26,2%
Schopnost týmové práce	22,2%	36,7%	31,3%	37,5%
Schopnost vést	6,2%	18,2%	25,5%	**40,7%**
Ochota učit se	**34,9%**	36,4%	25,8%	28,4%
Zběhlost v používání výpočetní techniky	**27,3%**	33,8%	21,5%	22,2%
Zběhlost v zacházení s informacemi	20,0%	34,9%	29,8%	36,4%

Zdroj: NUOV, Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů pro vstup na trh práce – 2004**,** str. 22

3.1. Požadavky zaměstnavatelů

Požadavky zaměstnavatelů vyjádřené v inzerátech v denním tisku v automobilových profesích jako automechanik, autojeřábník, autolakýrník, a dalších je z hlediska požadovaných kompetencí **značný důraz** shodně kladen **na znalost cizích jazyků**.

[12] NUOV: Potřeby zaměstnavatelů z pohledu analýzy inzertní nabídky zaměstnání a názorů pracovníků personálních agentur 2007 - 2008, Praha 2008, str. 18 – 19.

Prostřednictvím inzerátů (a zejména inzerátů uveřejněných na internetu) zaměstnavatelé nejčastěji požadují aktivní znalost angličtiny.[13]

23 % zaměstnavatelů považuje znalost cizích jazyků u absolventů středních odborných učilišť za důležité a dokonce **81 % všech zaměstnavatelů u absolventů středních odborných škol** zakončených maturitní zkouškou.[14]

Jazyková vybavenost je vnímána jako jeden z **hlavních důvodů pro přijetí absolventů** do pracovního poměru. Jazykovou vybavenost jako hlavní důvod přijetí absolventa označilo dokonce více než 50 % zaměstnavatelů v sekundárním sektoru.[15]

Obr. 5.1: Důvody pro přijímání absolventů

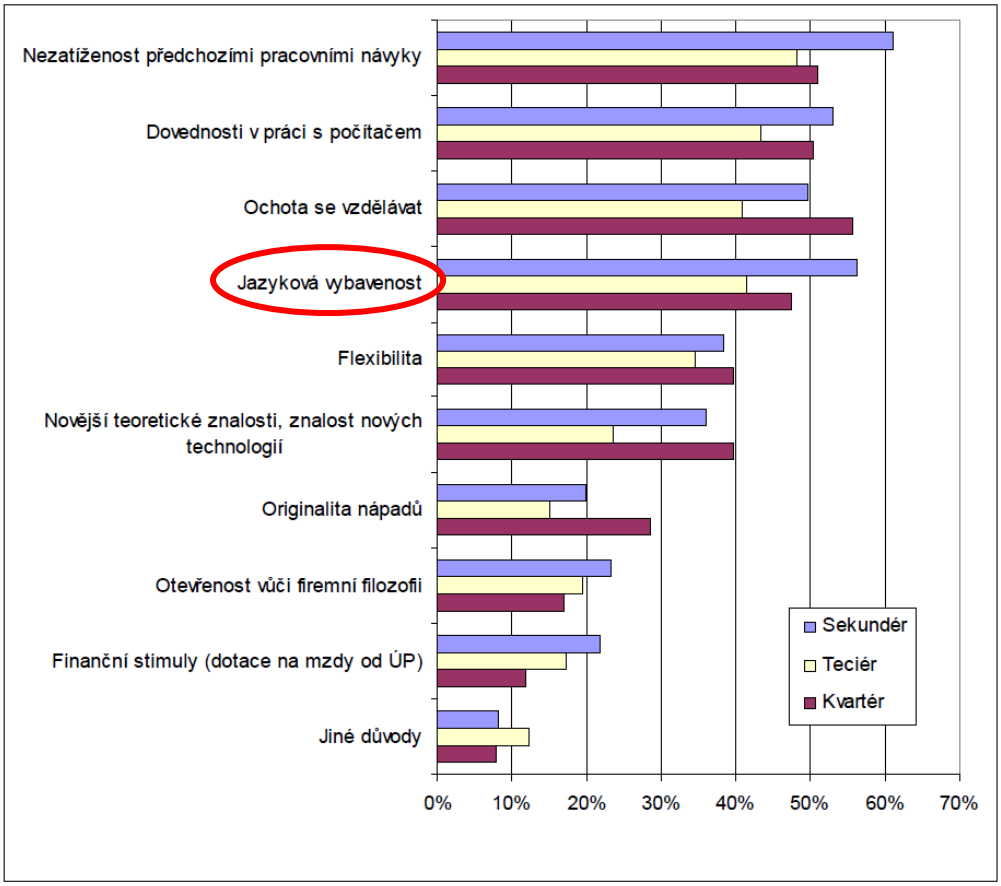

Zdroj: NUOV: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – souhrnný přehled, Praha 2008.

3.2. Kompetence požadované zaměstnavateli podle personálních agentur:

Zběhlost v cizích jazycích patří mezi nejžádanější kompetence personalistů v personálních agenturách jak v případě vysokoškoláků, tak středoškoláků. Souvisí to nejenom s tím, že služeb personálních agentur využívá množství zahraničních firem, ale také

[13] http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=4.2.01&ps=7&p=2694 staženo 31.1.2011.
[14] Kalousková, P. Mgr. a kolektiv autorů: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů pro vstup na trh práce – 2004, Praha 2004, str. 12 – 14.
http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/potreby_zamestnavatelu_04.pdf str. 12 staženo 2.2.2011.
[15] Zdroj: NUOV, Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – souhrnný pohled, 2008, str. 30.

se současnými trendy a četnými kontakty českých firem se zahraničím. Důležitá je přitom hlavně aktivní znalost a schopnosti se v cizím jazyce dorozumět.[16]

Zběhlost a používání cizích jazyků je hlavní kompetence, jejíž **význam postupně ještě poroste** ve všech odvětvích, především v sekundárním sektoru.

Tabulka: Kompetence, jejichž význam poroste, a jejich pořadí podle sektoru

Kompetence	Sekundér	Terciér	Kvartér	Zemědělství
zběhlost v cizích jazycích	1.	1.	1.	2.
zběhlost v používání výpočetní techniky	2.	2.	2.	1.
ochota učit se	4.	3.	3.	3.
adaptabilita a flexibilita	3.	4.	6.	4.
zběhlost v zacházení s informacemi	5.	8.	4.	7.
nést zodpovědnost	9.	6.	7.	5.
komunikační schopnosti	10.	9.	5.	6.
schopnost řešit problém	7.	7.	8.	8.
schopnost rozhodovat se	8.	5.	10.	9.
schopnost týmové práce	6.	10.	9.	10.
schopnost vést	11.	11.	11.	11.
čtení a porozumění pracovním instrukcím	12.	13.	12.	12.
práce s čísly při pracovním uplatnění	13.	12.	13.	13.

Zdroj: http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=4.1.03, staženo 28.1.2011.

Tabulka 3.8: Kompetence, jejichž význam poroste, a jejich pořadí podle sektoru

Kompetence	Sekundér		Terciér		Kvartér		Průměr
zběhlost v cizích jazycích	1.	22%	1.	21%	1.	18%	20%
zběhlost v používání výpočetní techniky	2.	14%	2.	15%	2.	15%	15%
ochota učit se	4.	10%	3.	10%	3.	10%	10%
adaptabilita a flexibilita	3.	12%	4.	8%	6.	7%	9%
zběhlost v zacházení s informacemi	5.	8%	8.	6%	4.	10%	8%
schopnost rozhodovat se	8.	6%	5.	8%	10.	6%	7%
schopnost řešit problém	7.	6%	7.	7%	8.	7%	6%
nést zodpovědnost	9.	5%	6.	7%	7.	7%	6%
schopnost týmové práce	6.	7%	10.	3%	9.	6%	6%
komunikační schopnosti	10.	2%	9.	6%	5.	8%	6%
schopnost vést	11.	2%	11.	1%	11.	1%	2%
čtení a porozumění pracovním instrukcím	12.	1%	13.	1%	12.	1%	1%
práce s čísly při pracovním uplatnění	13.	0%	12.	1%	13.	1%	1%

Pozn. Hodnoty v procentech vyjadřují podíl počtu voleb jednotlivých kompetencí z celkového počtu voleb uvedených v souboru firem v daném odvětví (sloupcová procenta). Respondenti mohli označit libovolný počet kompetencí. V tabulce je také uvedeno pořadí kompetencí v rámci každého odvětví.

Zdroj: NUOV: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – souhrnný přehled, Praha 2008.

[16] http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=4.2.06, staženo 2.2.2011.

3.3. Názory úřadů práce na uplatnitelnost absolventů

Podle výzkumů pracovníků NUOV jsou automobilové profese pátou nejhůře postiženou profesí s nejvyšším meziročním nárůstem nezaměstnanosti - 88 % nárůstem v roce 2009 oproti roku 2008.[17]

V roce 2010 bylo podle názorů pracovníků úřadů práce strojírenská výroba **druhý nejhorší obor**, ve kterém absolventi měli nejhorší šanci získat zaměstnání v oboru.[18]

Tabulka 7.2: Nejčastěji uváděné skupiny oborů a kategorie vzdělání, u jejichž absolventů lze v letošním roce očekávat velké problémy s uplatněním na trhu práce

Skupina oborů vzdělání	Výskyt odpovědí	Vzdělání absolventů
63 Ekonomika a administrativa	57%	**s maturitou**, VOŠ a VŠ
23 Strojírenství a strojírenská výroba	49%	**vyučení**, s maturitou
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	49%	**vyučení**, s maturitou
64 Podnikání v oborech, odvětví	30%	s maturitou
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	23%	vyučení, s maturitou
41 Zemědělství a lesnictví	20%	vyučení, s maturitou, VOŠ a VŠ
66 Obchod	20%	vyučení
31 Textilní výroba a oděvnictví	17%	vyučení
69 Osobní a provozní služby	17%	vyučení
79 Obecná příprava	13%	s maturitou
28 Technická chemie a chemie silikátů	7%	vyučení

Zdroj: NUOV: Skácelová, Pavla Mgr.; Vojtěch, Jiří Ing.: Názory pracovníků úřadu práce na uplatnění absolventů škol v období ekonomické krize, Praha 2009, str. 19.

Toto je dáno zejména velkou **cykličností automobilového průmyslu** a návazných odvětví. Jazyková vybavenost tak může uchazečům o práci v době krize **zvýšit šance na uplatnění v jiném oboru**.

3.3.1. Kompetence požadované zaměstnavateli podle pracovníků úřadů práce

V kategorii Maturitních oborů je zběhlost v cizích jazycích považována za **velmi důležitou nebo spíše důležitou v 97 %** případů.

Hodnocení důležitosti kompetencí absolventů pro jejich úspěšné uplatnění na trhu práce pro danou kategorii vzdělání: (hodnoty jsou v % = vyjadřují, kolik % pracovníků úřadů práce v dotazníkovém šetření odpovědělo zaškrtnutím daného hodnocení)

	1 - velmi důležité	2 - spíše důležité	3 - spíše nedůležité	4 - nedůležité
Zběhlost v používání výpočetní techniky	77,6%	20,9%	1,5%	0,0%
Ochota učit se	70,1%	29,9%	0,0%	0,0%

[17] NUOV: Skácelová, Pavla Mgr.; Vojtěch, Jiří Ing.: Názory pracovníků úřadu práce na uplatnění absolventů škol v období ekonomické krize, Praha 2009, str. 9.
[18] Ibid., str. 19.

Čtení a porozumění pracovním instrukcím	61,2%	38,8%	0,0%	0,0%
Nést zodpovědnost	58,2%	40,3%	1,5%	0,0%
Komunikační schopnosti a dovednosti (ústní a písemný projev)	55,2%	44,8%	0,0%	0,0%
Zběhlost v zacházení s informacemi	55,2%	43,3%	1,5%	0,0%
Adaptabilita a flexibilita	52,2%	47,8%	0,0%	0,0%
Schopnost řešit problém	49,3%	50,7%	0,0%	0,0%
Zběhlost v cizích jazycích	**37,3%**	**59,7%**	**3,0%**	**0,0%**
Práce s čísly při plnění pracovních úkolů či při pracovním uplatnění	34,8%	62,1%	3,0%	0,0%
Schopnost týmové práce	34,3%	64,2%	1,5%	0,0%
Schopnost rozhodovat se	32,8%	62,7%	4,5%	0,0%
Schopnost vést	9,0%	59,7%	29,9%	1,5%

Hodnocení důležitosti kompetencí absolventů pro jejich úspěšné uplatnění na trhu práce pro danou kategorii vzdělání:

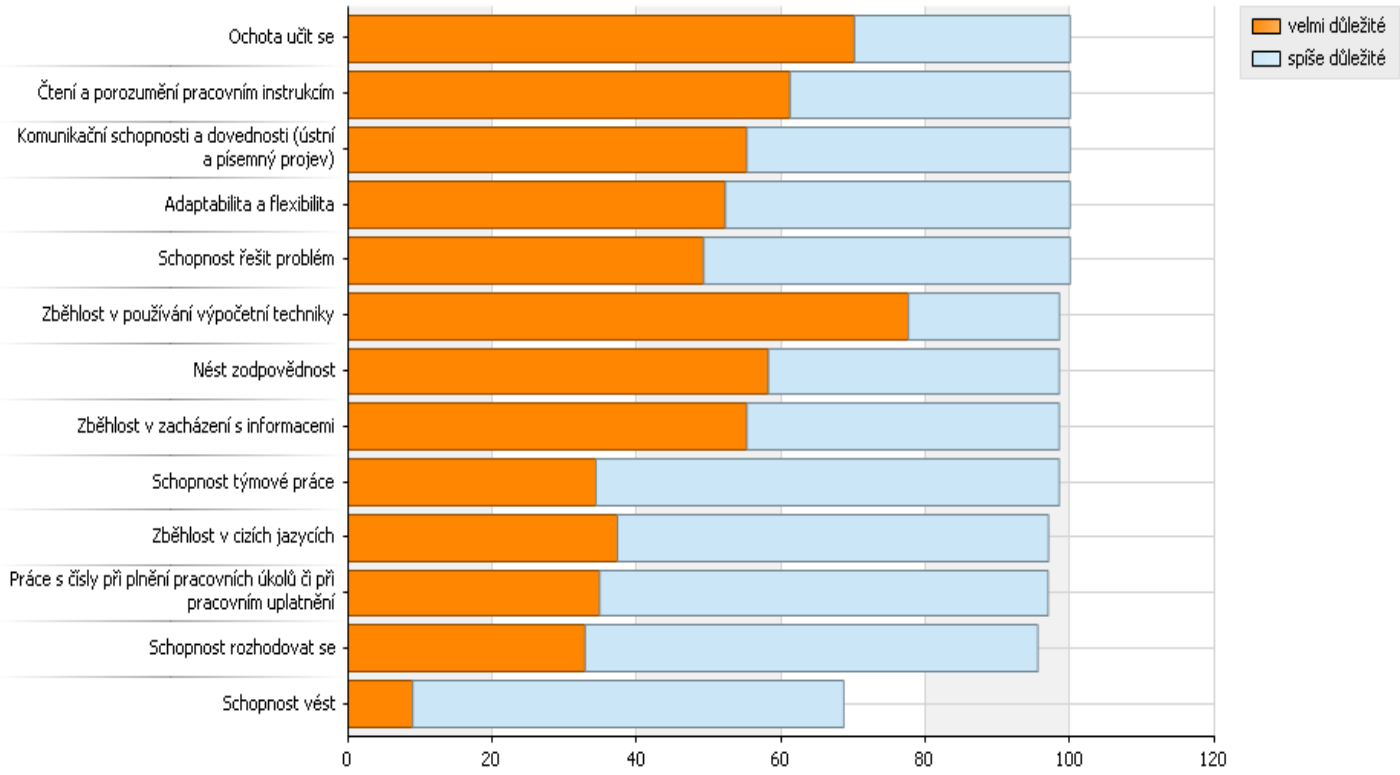

Zdroj: http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.2.01&kat=2, staženo 3.2.2011.

V kategorii Středních odborných učilišť je vyžadování této kompetence výrazně nižší, pouze na úrovni 12 %.

	1 - velmi důležité	2 - spíše důležité	3 - spíše nedůležité	4 - nedůležité
Čtení a porozumění pracovním instrukcím	56,7%	38,8%	4,5%	0,0%
Ochota učit se	46,3%	47,8%	4,5%	1,5%
Adaptabilita a flexibilita	35,8%	52,2%	11,9%	0,0%
Nést zodpovědnost	23,9%	55,2%	17,9%	3,0%
Schopnost týmové práce	23,9%	49,3%	23,9%	3,0%
Práce s čísly při plnění pracovních úkolů či při pracovním uplatnění	15,2%	53,0%	30,3%	1,5%
Schopnost řešit problém	14,9%	71,6%	13,4%	0,0%
Schopnost rozhodovat se	9,0%	41,8%	46,3%	3,0%
Zběhlost v zacházení s informacemi	7,5%	53,7%	37,3%	1,5%
Zběhlost v používání výpočetní techniky	6,0%	61,2%	32,8%	0,0%
Schopnost vést	1,5%	3,0%	58,2%	37,3%
Zběhlost v cizích jazycích	**0,0%**	**11,9%**	**76,1%**	**11,9%**
Komunikační schopnosti a dovednosti (ústní a písemný projev)	0,0%	46,3%	52,2%	1,5%

Zdroj:
http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.2.01&kat=1, staženo 25.1.2011.

3.4. Reflexe samotných absolventů v oboru

Nespokojenost absolventů se získáváním klíčových kompetencí, včetně znalostí cizího jazyka se postupně zvyšuje.

Nejhorší hodnocení připadá na úroveň získaných **jazykových znalostí**, které negativně posuzuje 37 % respondentů, zatímco jako velmi dobrou ji hodnotí jen necelých 11 % budoucích absolventů středních odborných škol v roce 2004:

Graf 2.4: Hodnocení úrovně jednotlivých kompetencí

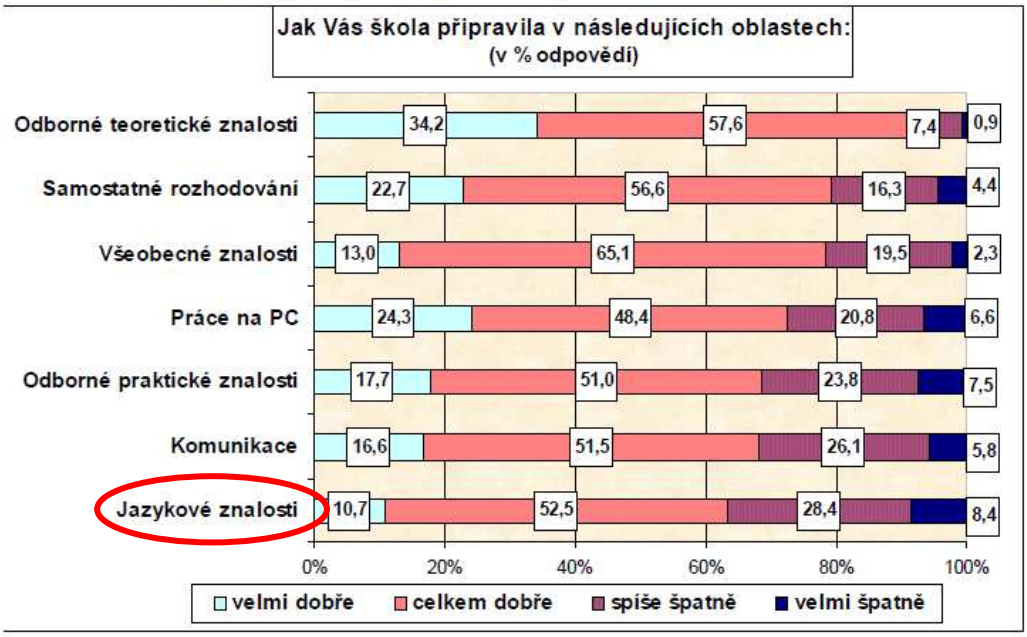

Zdroj: Truhlíková, J.Bc. Ing.; Úlovcová Helena PhDr.; Vojtěch, J. Ing.: Přechod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění – SOŠ I. etapa, Praha 2004, str.13

Vyjmeme-li pouze strojírenské obory, je nespokojenost s jazykovou přípravou ještě větší:

Graf 4.6: Hodnocení jednotlivých získaných kompetencí

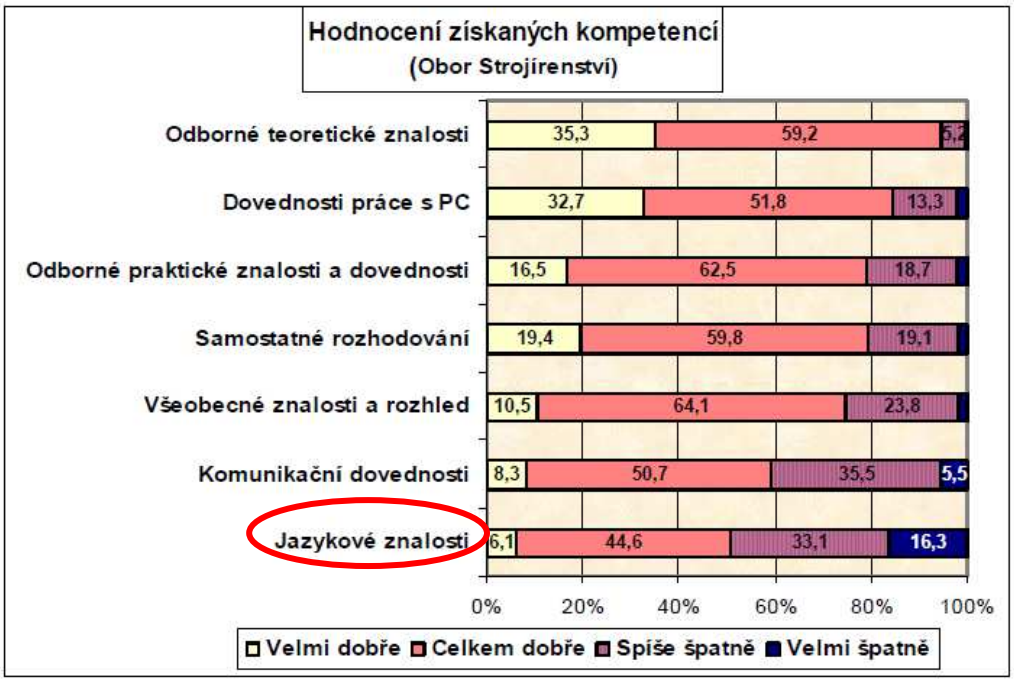

Zdroj: Truhlíková, J.Bc. Ing.; Úlovcová Helena PhDr.; Vojtěch, J. Ing.: Přechod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění – SOŠ I. etapa, Praha 2004, str. 38

Na následujícím grafu a tabulce je vidět, jak samotní absolventi oboru **Automechanik** hodnotí kompetence získané při studiu v roce 2006:

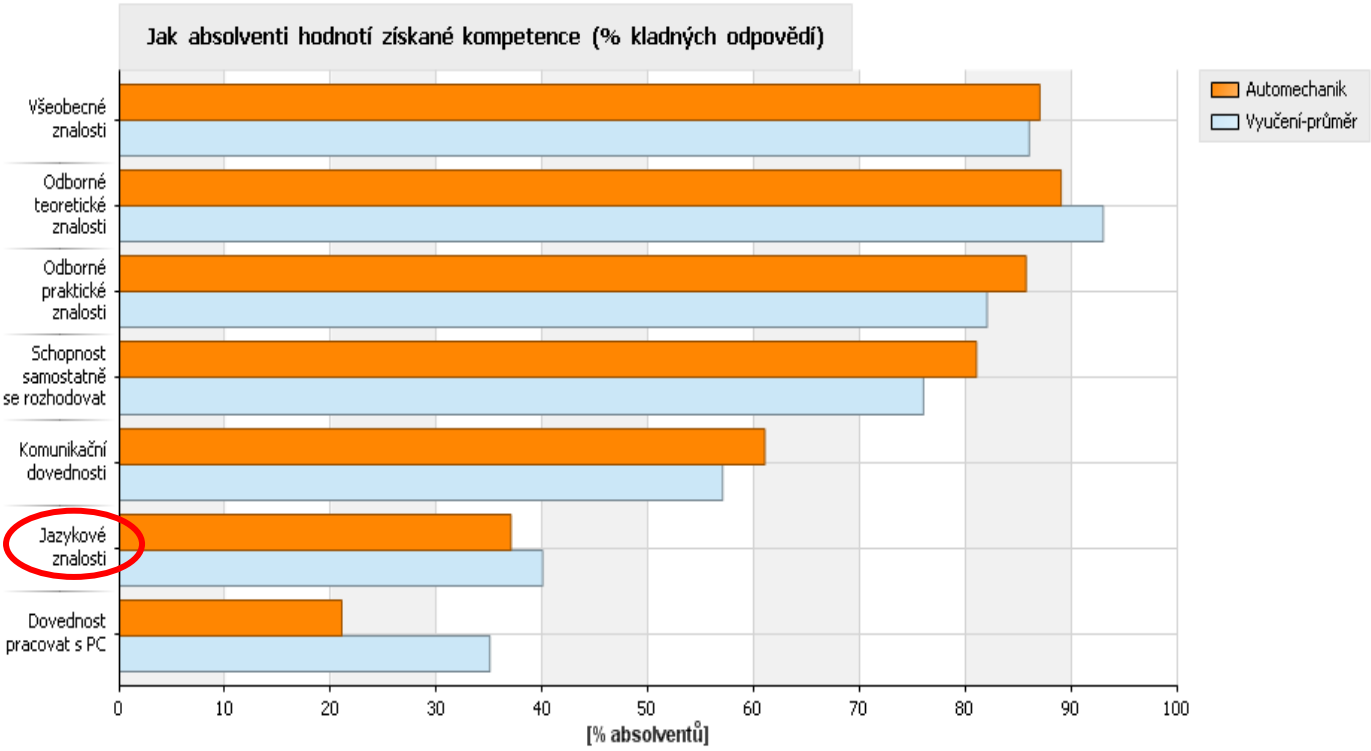

Mezi samotnými absolventy oboru Automechanik **hodnotí získané jazykové znalosti jako dostatečné pouze třetina absolventů.** [19]

Podíl absolventů spokojených se získanými kompetencemi (% kladných odpovědí)		
	Automechanik	Vyučení - průměr
Všeobecné znalosti	87,0%	86,0%
Odborné teoretické znalosti	89,0%	93,0%
Odborné praktické znalosti	85,7%	82,0%
Schopnost samostatně se rozhodovat	81,0%	76,0%
Komunikační dovednosti	61,0%	57,0%
Jazykové znalosti	**37,0%**	**40,0%**
Dovednost pracovat s PC	21,0%	35,0%

[19] Zdroj tabulky a grafu: http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.3.01&uv=1&o=3, staženo 6.2.2011.
Uvedené údaje byly zjištěny v rámci projektů VIP kariéra a ISA v letech 2000-2006, kdy bylo prováděno šetření studentů středních a vyšších odborných škol. Studenti byli dotazováni vždy v závěru svého studia. Bylo dotazováno asi 1600 vyučených, 1980 absolventů maturitních oborů středních odborných škol a 1400 absolventů vyšších odborných škol z celé ČR.

4. Znalost jazyků v evropském kontextu

Vstup ČR do Evropské unie s sebou přinesl více možností **pronikání na zahraniční trhy**, **hlubší integraci** a tudíž **stoupající nároky na vybavenost pracovníků cizími jazyky**, zejména angličtinou. Znalost cizích jazyků patří mezi důležité aspekty, které mohou umožnit lepší uplatnění na trhu práce a zvýšit konkurenceschopnost absolventů středních odborných škol a učilišť na trhu práce v Čechách i v zahraničí.[20]

Samotná Evropská Unie své občany vybízí, aby se učili jazykům. Znalost dalšího jazyka (či dokonce několika jazyků) umožňuje přestěhovat se do jiné země a najít si tam práci. Tato **mobilita** na trhu práce pomáhá vytvářet **nová pracovní místa** a **podněcuje růst**. Znalost dalších jazyků podporuje rovněž mezikulturní kontakty.[21]

Dne 1. května 2011 zároveň **končí ochranná lhůta pracovních trhů v Rakousku a v Německu**. Absolventi českých odborných škol se budou moci jednoduše nechat zaměstnat například v příhraničních regionech těchto států, avšak pouze za předpokladu dobrého jazykového vybavení. Právě zahraniční zkušenost by přitom mohla vést ke **zvýšení konkurenceschopnosti českých absolventů** středních odborných škol a **nastartovat jejich další odborný, profesní a kariérní růst**.

Většina středních odborných škol také poskytuje možnost svým studentům získat tzv. Europass, který umožňuje držitelům uznávání dosažené kvalifikace v zahraničí v rámci Evropské unie.

5. Nezaměstnanost v automobilovém sektoru:

I v automobilovém a strojírenském sektoru se projevily **důsledky hospodářské krize** a snížení počtu pracovníků v oboru. Za 1. pololetí 2009 došlo ke snížení o 10,29 % (o 13 318 osob), celkem za rok 2009 byl zaznamenán pokles o 14 018 osob, to je o 10,83 %.[22]

[20] NUOV: Potřeby zaměstnavatelů z pohledu analýzy inzertní nabídky zaměstnání a názorů pracovníků personálních agentur, 2007 – 2008, str. 18 – 19.
http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Analyza_inzerce_08.pdf, staženo 25.1.2011.
[21] Evropská komise: Řeč pro Evropu, Jazyky v Evropské unii, 2008, str. 4.
[22] http://www.autosap.cz/sfiles/TI06-2010.DOC, staženo 2.2.2011.

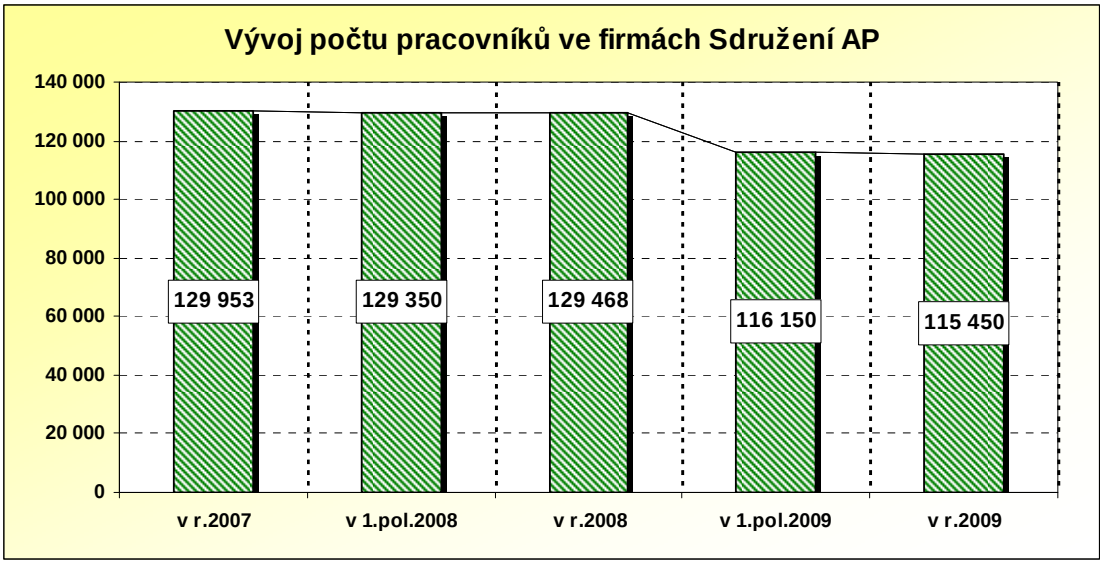

Zdroj: http://www.autosap.cz/sfiles/TI06-2010.DOC

Tabulka 7.1: Názory na uplatnění absolventů škol na trhu práce v druhé polovině roku 2009

Vzdělání	Velmi špatné	Špatné	Spíše špatné	Spíše dobré	Dobré	Velmi dobré
Vyučení	1%	**22%**	**49%**	24%	4%	0%
S maturitou a odborným výcvikem	4%	**24%**	**46%**	22%	4%	0%
Odborné s maturitou	6%	13%	**56%**	21%	4%	0%
VOŠ	6%	12%	**41%**	**25%**	**14%**	3%
VŠ	1%	4%	28%	**32%**	**30%**	4%

Zdroj grafu a tabulky: NUOV: Názory pracovníků úřadů práce na uplatnění absolventů škol v období ekonomické krize, Praha 2009, str. 18 – 19.

5.1. Míra nezaměstnanosti absolventů podle oborů vzdělání

Obor Automechanik:

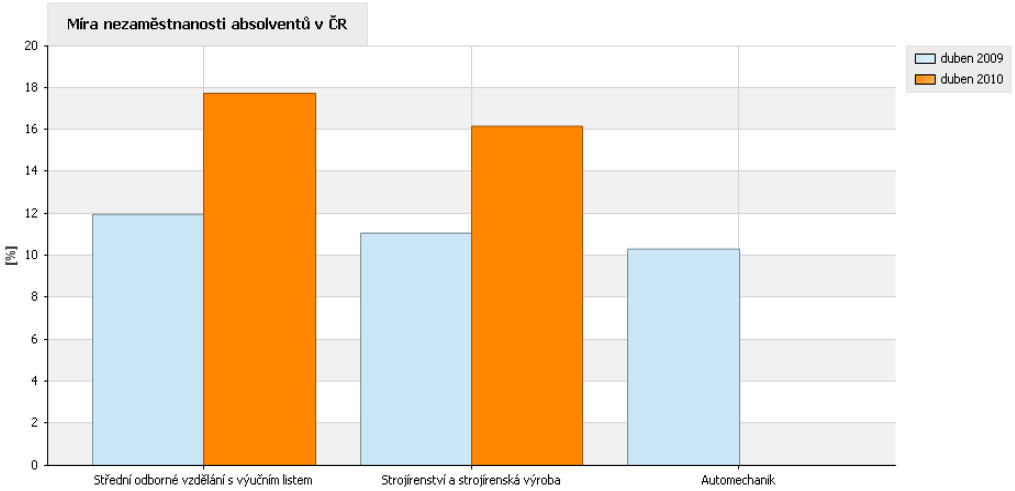

Zdroj:http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.1.02&kv=1&so=23&o=14332, staženo 3.2.2011.

Nezaměstnanost absolventů z hlediska úrovně vzdělání a skupin oborů vzdělání

Střední odborné učiliště, vzdělání zakončené zkouškou a výučním listem – V oborech Dopravy i Strojírenské výroby se zvedla nezaměstnanost až o10 %.

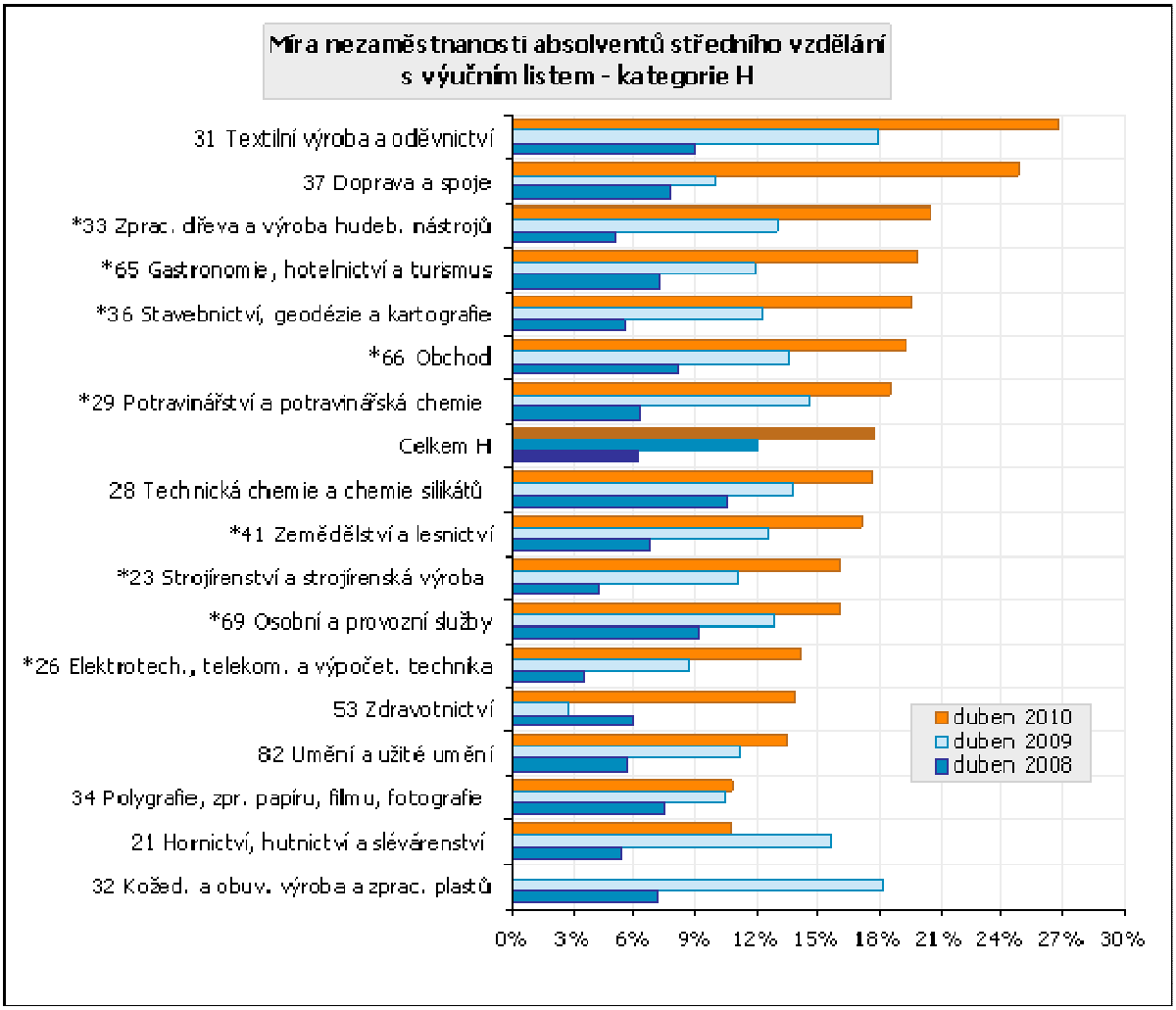

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 1 400 absolventů.

Zdroj: http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.1.05, staženo 3.2.2011.

Střední odborné školy zakončené maturitní zkouškou

Míra nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2008, 2009 a 2010. I ve strojírenských a dopravních oborech ukončených maturitní zkouškou se nezaměstnanost významně zvýšila oproti minulým letům.

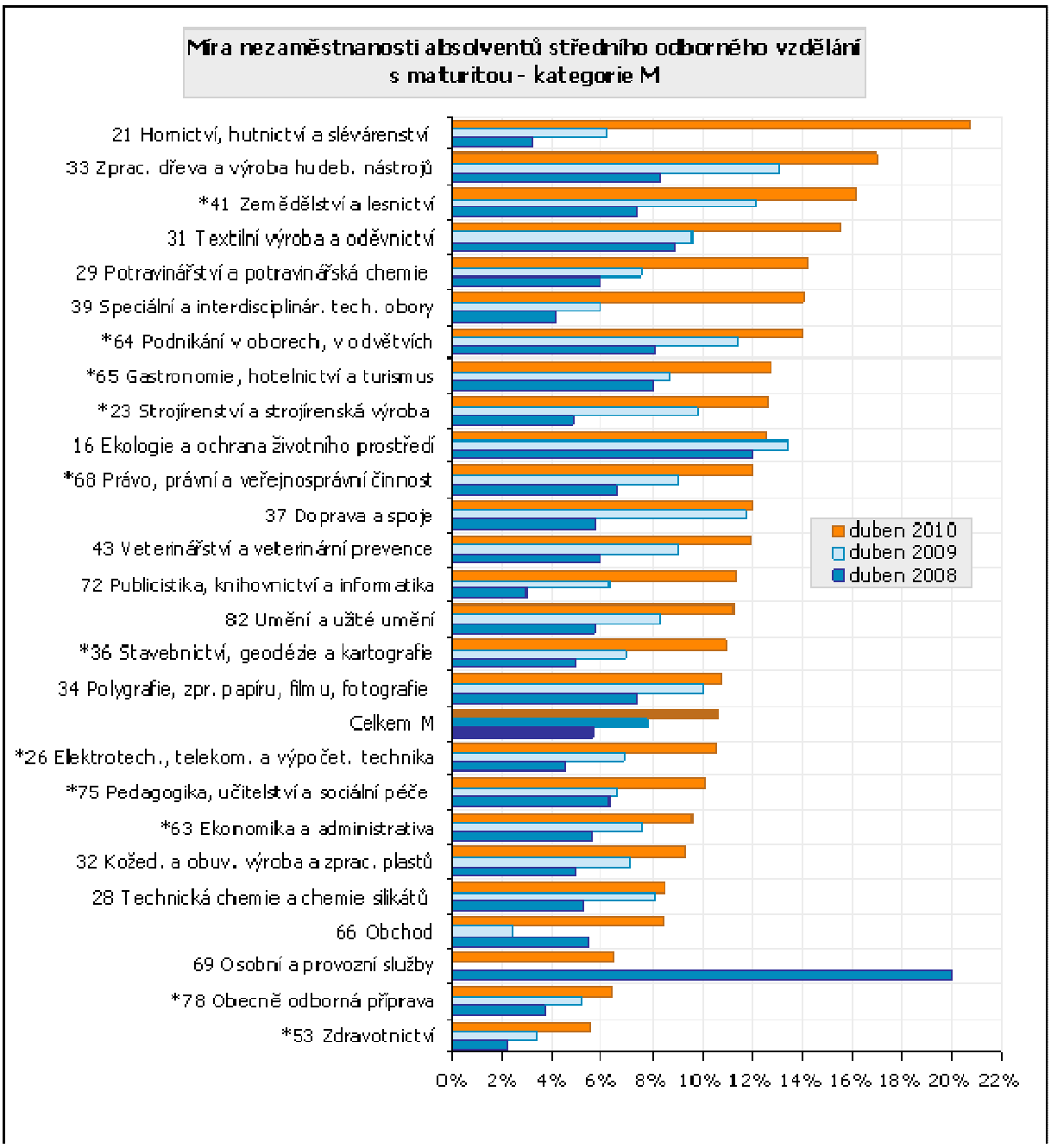

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 1 800 absolventů.

Zdroj: http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=2&KodStranky=5.1.05, staženo 5.2.2011.

Jak ukázal průběh ekonomická krize, automobilové odvětví patří mezi odvětví nejvíce cyklická a tím i nejvíce zranitelná případnou krizí. Vyšší jazyková vybavenost absolventů

škol má **přímý dopad na jejich adaptabilitu na trhu práce** a může tak pomoci ke zmírnění dopadů případné další krize na jejich profesní život.

6. Závěr

Z předložených údajů a analýz vyplývá, že:

- **zaměstnavatelé** považují zlepšení výuky jazyků zejména na středních odborných školách za vůbec **nejvyšší prioritu** v porovnání s ostatními klíčovými kompetencemi
- úroveň jazykové vybavenosti patří mezi **čtyři nejdůležitější aspekty pro přijetí** či nepřijetí absolventa do pracovního poměru
- personalisté a personální agentury předvídají, že **význam zběhlosti v cizích jazycích poroste nejvíce** v porovnání s významem ostatních klíčových kompetencí
- **úřady práce** považují u absolventů středních odborných škol jazykovou vybavenost za velmi důležitou nebo spíše důležitou v **97 % případů**.

Naproti tomu samotní **absolventi** hodnotí úroveň získaných jazykových kompetencí ve srovnání s jinými kompetencemi jako **úplně nejhorší**.

Tento zcela **zřejmý rozpor** si uvědomují i jednotlivé střední odborné školy a jejich učitelé. Důkazem je velký zájem o projekt - množství nejen partnerských škol, ale zejména škol, které chtějí využívat výsledné nástroje na podporu jazykového odborného vzdělávání a podepsaly Letter od Support.

V současné době navíc učitelé mají jen **velmi málo odborných pomůcek či nástrojů** pro výuku odborných cizích jazyků. V důsledku toho na odbornou stránku jazyka často rezignují a vyučují pouze všeobecný jazyk.

Projekt má tedy velký potenciál významnou měrou přispět ke zlepšení výuky odborných cizích jazyků zejména na středních odborných školách v automobilovém odvětví.

Použité materiály:

Analýzy:

- Kalousková, P. Mgr. a kolektiv autorů: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů pro vstup na trh práce – 2004, Praha 2004
- MŠMT: Národní program vzdělávání v České republice, Bílá kniha, Praha 2001
- MŠMT: Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 23 – 68 –H/01 Mechanik opravář motorových vozidel,
- NUOV: Burdová, J. Ing.; Chomoutová, D. Ing.: Nezaměstnanost absolventů se středním a vyšším odborným vzděláním – 2010, Praha 2010
- NUOV: Názory pracovníků úřadů práce na uplatnění absolventů škol v období ekonomické krize, Praha 2009
- NUOV: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů pro vstup na trh práce – 2004
- NUOV: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – souhrnný přehled, Praha 2008.
- NUOV: Potřeby zaměstnavatelů z pohledu analýzy inzertní nabídky zaměstnání a názorů pracovníků personálních agentur 2007 - 2008, Praha 2008
- NUOV: Skácelová, Pavla Mgr.; Vojtěch, Jiří Ing.: Názory pracovníků úřadu práce na uplatnění absolventů škol v období ekonomické krize, Praha 2009
- NUOV: Šťastnová, P. Mgr.; Kalousková, P. Ing. Mgr.; Úlovcová, H. PhDr.; Vojtěch, J. Ing.: Potřeby zaměstnavatelů z pohledu analýzy inzertní nabídky zaměstnání a názorů pracovníků personálních agentur, 2007 – 2008
- Sdružení automobilového průmyslu, Tisková informace č. 18-1/2009, 5.6.2009.
- Truhlíková, J.Bc. Ing.; Úlovcová Helena PhDr.; Vojtěch, J. Ing.: Přechod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění – SOŠ I. etapa, Praha 2004

Webové stránky:

.
http://.rvp.cz
http://www.autanasbavi.cz
http://www.autosap.cz
http://www.budoucnostprofesi.cz
http://www.csicr.cz
http://www.info.edu.cz
http://www.infoabsolvent.cz
http://www.msmt.cz
http://www.nuov.cz